

[Udenrigsministeren]

cessen og forbedringerne på menneskerettighedsområdet.

Lad mig slutte med at slå fast, at den danske regering som hidtil nøje vil følge udviklingen i Tyrkiet, som vi håber på længere sigt vil føre til fuld genoprettelse af respekten for menneskerettighederne, og det er jo en forudsætning for det, som vi alle i dette ting formentlig ønsker, nemlig en normalisering af forholdet mellem Tyrkiet og det demokratiske Europa.

Erik Holst (S):

Da mit partis ordfører, hr. Lasse Budtz, ikke kan være til stede, skal jeg i hans sted og på socialdemokratiets vegne knytte nogle kommentarer til forslaget.

Vi er ikke i socialdemokratiet helt så forbavset, som udenrigsministeren er, over at se forslaget. Vi synes nok, at der stadig væk i Tyrkiet er så grove krænkelse af menneskerettighederne, at det er på sin plads at markere en fast og beslutsom indsats fra dansk side, hvor vi end møder tyrkerne, og det gør vi først og fremmest i Europarådet. Her havde vi i sidste måned en debat på basis af 2 rapporter fra folk, der havde været i Tyrkiet udsendt af Europarådet, der meget tydeligt viste, at der stadig væk er en meget vidt udbredt tortur i fængsler, at der stadig væk er en ualmindelig dårlig behandling af fængslede, og at der stadig væk ikke er indført normale menneskerettigheder nogen steder.

Det er forbløffende, at vi i Europarådet kunne blive enige om alle sammen, at således var situationen. Men så skiltes vejene også, og her var der nogle, der var lige så optimistiske som udenrigsministeren; det var de borgerlige, der sagde: det går nok fremad, hvis vi stryger tyrkerne med hårene, og hvis vi hele tiden gør, hvad vi kan for at strø lidt sand på de begivenheder, der finder sted i Tyrkiet.

Det har været meget lidt opløftende at læse Amnesty Internationals rapport fra februar 1986, der omtaler en lang række tilfælde af tortur. Det har været meget lidt opmuntrende at se, at man fra tyrkisk side gang på gang har udlagt det, som udenrigsministeren kalder en forventet håbefulds indsats fra demokratiernes side over for Tyrkiet, som en accept af det militære styre og dets måde at administrere demokratiet på. Det er blevet

fastslået af et mindretal i Europarådet, at der hverken er vestligt demokrati eller respekt for menneskerettighederne i en grad, der i princippet tillader Tyrkiet at være medlem af Europarådet. Derfor er vi lidt forbavset over i dag at skulle høre fra udenrigsministeren, at det i virkeligheden er store fremskridt, der er sket mange steder, og at man håber på, at disse fremskridt vil fortsætte. Det sidste kan socialdemokratiet godt tilslutte sig. Vi håber også på fremskridt.

Udenrigsministeren nævner den forligsordning, der er kommet i stand vedrørende 5 lande, der har klaget over menneskerettighederne i Tyrkiet, og da disse 5 i december sidste år blev enige om at fratage klagen mod nogle undersøgelser, der skulle resultere i en rapport næste år, beklagede vi det fra socialdemokratiets side og anbefalede regeringen ikke at gøre det. Vi sagde, det ville være urimeligt, hvis ikke vi gør det klart, at dette vil kunne udlægges af tyrkerne som en accept af det styre, der er dannede.

Jeg kan på socialdemokratiets vegne sige, at vi er positivt indstillet over for princippet i en aktiv indsats mod diktaturet i Tyrkiet på alle de områder, hvor vi overhovedet har mulighed for det, og jeg vil da gerne spørge udenrigsministeren: hvis det nu er således, at den rapport, der kommer fra menneskerettighedskommissionen til februar næste år, i 1987, ikke er tilfredsstillende, kan Danmark så igen indgive en klage uden at skulle genoptage sagen fra bunden eller starte forfra? Er det således, at vi så genoptager sagen på grundlag af situationen, som den var, da regeringen sammen med de radikale anbefalede, at man indgik et forlig om Tyrkiets situation i dag?

Vi er åbne over for de forbedringer, der finder sted i Tyrkiet på presseområdet. Vi er vidende om, og vi erkender blankt, at der flere steder i pressen kan diskuteres torturforhold. Nu er det jo meget ejendommeligt, at man skal udlægge det som noget særlig opløftende, at man kan diskutere torturforholdene, og vi havde hellere set, at der blev gjort en noget stærkere indsats imod tortur, end at man nøjes med at diskutere den. Men vi er ikke uenige i, at der er muligheder for at debattere forholdene dernede, og at dette kan være medvirkende til at forbedre forholdene på længere sigt. Vi må dog stadig væk sige, at der er en mulighed for at opretholde